

Reagan a világ megmentője — egy legenda

1945-től 1968-ig hidegháborús vetélkedés jellemezte az Európa felett hatalmat gyakorló két világhatalom kapcsolatát. Ahogy az oroszok beépítették birodalmukba Kelet-Európát, úgy gyorsították fel Nyugat-Európa egységesítését az amerikaiak. De ne essék tévedés; a hidegháborús vetélkedésnek nem az volt a célja, hogy a kapitalizmus felszámolja a kommunizmust, avagy éppen fordítva. Oka is csupán az volt, hogy Oroszország nem hajtotta végre a jaltai szerződésben vállalt ígéretét, szocialista államok uniója helyett a sztalin nagy orosz birodalomépítést folytatták. Ez volt a sztalinizmus. Lényegében tehát az emberiség feletti hatalomnak a módosításról folyt a vita Amerika és a Szovjetunió között.

A helsinki Nyilatkozat nem „újabb diplomáciai győzelem az ostoba nyugat felett”, hanem egy fejlődési fok tüntető bemutatása: Európa összes államai egy dobogón vannak. Két világháború viharában eltűntek királyságai, nemzeti államformái, történelmi alkotmányai. Két nagy táborban egy célt szolgáló, egységesített alkotmányú, szocialista vagy szociáldemokrata kormányzatú államkormányzatok kerültek egy nevezőre.

A közép-európai állóvízek most talán ismét mozgásba jönnek. A csatlós sorsra vetett országokba keletről jött a szolgaság, és készségesen és gyanútlanul fordulnak minden kis jelre nyugat felé. A Carter-Szaxarov levelezés csak első, bevezető felvonása egy legalább olyan méretű politikai színjátéknak, mint amilyen a hidegháború volt. Winston Churchill (az unoka) így jellemezte március 5-én az emberi jogok nevében indított akció: „*The Soviet Union today is the largest concentration camp, but the human rights issue could lead to its downfall.*” Mielőtt tapsolnánk a nagy ártrendező unokájának késői felfedezéséért, gondoljunk arra, hogy a politikusok gyakran használják a közóhaj kifejezését, de cselekedeteikben sokszor ellenkező irányt követnek. Jelét sem látjuk olyan szándéknak a világpolitikában, amely a churchilli „downfall” irányában hatna. A downfall itt a Szovjetunió bizonyos magatartására vonatkozik, ami a hidegháború kitörése óta állandó kifogás tárgya nyugati szövetségesei részéről. (Csapó E. *Az emberi jogok a politika fegyvertárában, Ausztrália Magyarorsága, 1977 március.*)

A „containment” kifejezés politikai értelemben fékmentést, megállítást jelent, olyan politikát, amelynek meghatározott célja egy ellenséges erő további előnyomulását megakadályozni. Amikor a 2. világháború után nyilvánvalóvá vált az amerikai közvélemény előtt, hogy a hitleri Németország összeomlását követően az amerikai kormányzat Közép-Európát átadta a bolsevistáknak, oly nagy volt a felháborodás, hogy a kormányzat kénytelen volt meghirdetni a visszaszorítás politikáját (Eisenhower: *Crusade for Eastern Europe*), de abból csak szócsata lett, majd gyakorlati problémákra hivatkozva, csak ún. hidegháborúvá silányult. Közben fölerősödött a Szovjetunió is, és az amerikai liberális Establishment is. A konzervatívok még saját pártjukban és elnökjelöltjeikben is csalódtak (Eisenhower, Nixon). A megerősödött liberális Establishment visszafordította a politikai irányzat rúdját, aminek állomása: a containment, a détánt, és végül a kooperáció voltak. A containment politika lényege az volt, hogy „háborút nem kezdhetünk a Szovjetunió ellen, a

hidegháború sem vezetett eredményre, el kell fogadni a Szovjetuniót mint tényként, de meg kell állítani további terjeszkedését”. (1956 magyar tragédiája: akkor már a containment hivatalos politika volt.) Tehát a containment politika elismeri a Szovjetunió foglaltsait, köztük Magyarország bekebelezését a bolsevista politikai és gazdasági egységbe.

A madridi konferencia eredménye, egyike lesz az évkezdő eseményeknek. Eredménye pontos mutatója lesz Európa sorsának, két befolyási zónára szakított periódusának, további nehéz évekre.

Mi is történik Madridban? Harminchárom európai állam, valamint az Egyesült Államok és Kanada képviselői ültek össze 1980. november 11-én. Az átlag újságolvasó nem is nagyon figyel oda, hiszen a háború óta eltelt életünk politikai porondján úgyszólván szünet nélkül folynak tanácskozások, minden különösebb látványos esemény nélkül. Két vonzanak ilyen címek, hogy: *Összeült a madridi konferencia*; vagy *Folytatódnak a tárgyalások az európai biztonság érdekében?* Ha a teljes címet leírják, az még el is ijesztené az olvasót, ami pedig úgy hangzik, hogy: „*Az európai biztonsági és együttműködési értekezleten részt vett államok képviselőinek 1980. évi madridi találkozójára, amit a záróokmányban az értekezletet követő intézkedésekről szóló rendelkezéseinek megfelelően tartanak.*”

Huszonöt szó, de nem mond semmit. Huszonöt szóval meg lehetne határozni egész világosan így: — A második világháborúban katonailag megszállt és politikailag kettévágott Európa szovjet-csatlós és Amerika-csatlós szocialista kormányai képviselőinek 1980. évi madridi találkozójára, a jelenlegi állapot tartóztatásának szerződéses garantálására.

(Csapó E.: *Újévi gondolatok, Magyar Élet, 1981. január 1.*)

Ronald Wilson Reagan 1980. január 20-án felesküdt, mint az Egyesült Államok 40-ik elnöke. Első elnöki nyilatkozatában erőt ígért a nyugati világnak, ígéretet tett, hogy az Egyesült Államok erős lesz, a béke elkötelezettje, de soha nem adja meg magát. Amerika népe ezt várja tőle, erre az ígéretre adta szavazatát arra az emberre, akit az elnökválasztási procedúra Carter elnökkel szemben, mint jelöltet eléje állított. Az elkövetkező négy évben fogja megtudni a választópolgár, hogy az elmúlt negyedszázad csalódásainak szinte szabályszerű folyamata megszakad-e végre, vagy valóban semmit sem számít már, ki lesz az elnök?

A feltett kérdés ezúttal indokoltabb, mint bármikor előtte, mert Ronald Reagan nem csak a választási kampány idején hangoztatta, hogy Amerikának vissza kell szereznie régi nagyságát és tekintélyét, hanem szinte egész politikai múltja idején támogatta a liberális baloldali politikáját, amit a kormányhatalom birtokában meg is valósítottak, hogy az Egyesült Államok minden ténen legyengítették, hogy a Szovjetunióval, mint egyenlő féllel, hajtsák végre nemzetközi terveiket. Amit Ronald Reagan kifejezett, az egyúttal az ország többségének is szándéka, és amit helytelenített, az a demokrata párti kormány, továbbá a politikai és gazdasági Establishmentnek a szándéka. Ez az Establishment erőlteti a koegzisztenciát, détantot, együttműködést a szovjet tömb kormányával, és velük abban is megegyezik, hogy politikájuk és a nép véleménye között épp oly nagy a különbség,

ÚJRAOLVASÓ

Harminc évvel ezelőtti írásokból jelentetünk meg néhány részletet a történelmi igazság érdekében. Az emigrációs újság egyik jelentős érdeme, hogy kiértékelte a nagyhatalmi politika eseményeit, amelyek érintették Magyarországot sorsát. Fontosnak tartjuk, hogy írásaink szolgálják a tisztánlátást és eligazodást a múlt eseményeiben.

mint a vasfüggöny mögötti kormányok és népek között. Már pedig, ha Reagannek valóban az a nézete, szándéka, amit kifejezett, akkor az amerikai belpolitikában nagyon mozgalmas idők jönnek, mert az Egyesült Államokban a hosszú liberális-demokrata kormányzat alatt a szovjet-barát baloldali irányzat minden politikai hadállást elfoglalt. Ennek az irányzatnak ellenpólusa a köztársasági konzervatív jobboldal, amely most, ezzel a választással nagy győzelmet ünnepel. Az összeütközés csak úgy kerülhető el, ha Reagan elnök megszegi ígéreteit, megtagadja múltját és cserben hagyja a választóit.

Lássuk tehát mik volnának Reagan ígéretei. Egy államférfi ígérete nemcsak az amit kortes-körútján mond, de származása, múltja is részes abban. (...) A baloldali szolgálatokban tevékeny Ronald Reagannek akkor nyílt fel a szem, amikor a győztes háború után az amerikai kommunista hatalomátvitelre készültek. Józan következtetése szerint, ha a német nemzeti szocialista diktatúra veszélyeztette a világbékét, akkor az orosz nemzetközi kommunista diktatúra is éppúgy veszélyes lehet Amerika számára. Ő is, csakúgy mint az amerikai közvélemény, felháborodott azon, hogy a kormány az egyik világvészely elleni sikeres háború után a másik világveszedelmet olyan mértékű támogatásban részesítette, hogy adott esetben veszélyessé nőhet Amerika számára. Ekkor indult meg az ellenáramlat, amely a háborút követő években izgalomban tartotta az Egyesült Államokat.

Napvilágra került, a szenátusi vizsgálóbizottságok által, hogy a kormány és a társadalmi, sajtó és filmipar, és a gazdasági élet területén széleskörű politikai szervezkedés folyik. Kommunista szervezkednek, szimpatizánsokat toboroznak, pozíciókat, szerepeket osztogatnak a készülő hatalomátvitel esetére. Amerika lázban égett, a demokrata kormány nem tett semmit, esetleg csak annyit, amit a szenátus nyomására kénytelen volt tenni. Amerika-ellenes tevékenységet vizsgáló bizottságok ala-kultak szerte az országban, bizonyítékokat szállítottak a republikánus képviselőknek a kommunistaellenes törvényes intézkedések támogatására. Hollywoodban is alakult ilyen bizottság, amely meglepő dolgokat hozott nyilvánosságra: a Kommunista Párt Hollywoodban nagy számú színészt, rendezőt, írókat, műszaki személyzetet szervezett tagjai sorába. A House Committee 1952-ben 27 oldalon át sorolja a kommunista névét Los Angeles környékéről, akik között százával voltak színészek, direktorok, rendezők, stb. Ronald Reagan, mint a Screen Actors

Guild elnöke helyeselte a filmipar megtisztítását a titkos politikai szervezkedéstől, és együttműködött annak megállításában, ki az igazi kommunista, és ki az akit csak beugrattak. Végülis kommunista hatalomátvitel nem történt, de a mű-republikánus Eisenhower mellékvágányra futtatta a kivizsgálást, amikor az már magasabb társadalmi és kormányköröket érintett.

A nemzeti érzésű helytállás nem maradt nyom nélkül Ronald Reagan egyéniségén. Érdeklődése az egyéni és nemzeti szabadságot védelmező konzervatívok táborába vitte, akik a köztársasági párt kereteiben szervezték és irányították a nemzeti ellenállást az Establishmenttel szemben. Habár a republikánus párt már két elnökválasztási győzelmet könyvelhetett el jelöltjének megválasztásával (1952) és újraválasztásával (1956), az őrsgérváltás mégis elmaradt, mert Eisenhower (aki azelőtt soha nem volt tagja a köztársasági pártnak), a Moszkva-barát liberálisoknak dolgozott, amit mi magyarok olyan keservesen tapasztaltunk meg 1956-ban. Reagan akarta az őrsgérváltást. Amikor a John F. Kennedy legyilkolását követő választáson, 1964-ben a jobboldali konzervatív Barry Goldwater választási kampányán lendíteni kellett, belevetette magát — sajnos már későn ahhoz, hogy a győzelmet elvegye a demokratajelölt Lyndon B. Johnsontól.

Végülis ezek a televíziós kortesbeszéd adtak részére önbizalmat, és keltettek figyelmet republikánus körökben, mint nagy lehetőségeket ígérő személy iránt. Talán későn, a hanyatló filmszínészi pályája után (aminek hanyatlásában helye volt a politikai helytállásnak is), 55 éves korában Ronald Reagan letette az esküt, mint California állam 33-ik kormányzója. Kétszer négy évet szolgált az ország legnépesebb, legnagyobb fejlődésű államának élén. Nem valósított meg nagy konzervatív-elvű reformokat, amint azt ígérte, de jó és gyakorlati kormányzó volt. Nem adhatott új irányelveket államának, amely végtére is szerves része az egésznek, de erősítette a magángazdálkodás alapjait. Egyszer kijelentette: „*Úgy érzem, jobb elnök lennék, mint kormányzó.*” A párton belül mindenesetre Barry Goldwater utóda lett, mint a republikánus jobboldal vezére. Ő emelte ezt a réteget a párt domináló részévé.

Összegezve Reagan ígéreteit, mindazt amit szóval kifejezett, vagy cselekedeteivel mutat fel, azt kellene mondanunk, hogy végre előtűntünk áll a változás embere. Mert változás nélkül a világ sorsa, Európa sorsa és legfőképpen Magyarország sorsa reménytelen. Mi magyarok könnyen meghatározunk, mi az, aminek változni kell, hogy sorsunk jobbra forduljon. Magyarországnak meg kell szabadulni a szovjet igától és a szláv kurzus fojtogatásától. Azt is érezzük, hogy mindez lehetetlen addig, amíg Amerikában a szovjetbarát liberál-demokrata irányzat fennáll. Most, hogy egy ellenzéki irányzatú elnöke van az Egyesült Államoknak, hosszú idő után először jogos feltenni a kérdést: Mit szándékozik, és mit tud valóra váltani Ronald Reagan elnök ígéreteiből?

(Csapó E. *Reagan ígéretei, Magyar Élet, 1981 február 5.*)

Van-e még Európa?

Reagan elnök európai körútja utolsó állomásán, Bonnbán, beszédet intézett a Bundestaghoz. Javasolta, hogy Nyugat és Kelet kölcsönösen csökkentse európai hadseregüket 700 ezer főre.

A „békéért menetelőknek” pedig azt izente, hogy ő is az élükön menetelne, ha ez elősegítené a világbékét. (Mint tudjuk, a tüntetők az atomháború borzalmait tudatosítják felvonulásukkal a közvéleményben, tábláik felirataiból pedig kitűnik, hogy csak az amerikai atombombáktól féltik a világot. A Nyugat-Európában szervezett és jól pénzelt baloldali tüntetők pontosan azt fejezik ki, amit a szovjet propaganda szajkóz: ha Amerika nem fegyverkezne, a Szovjetunió sem volna kénytelen fegyverkezni.)

„*Amerika elkötelezettsége Európa megvédésére változatlanul szilárd* — mondotta Ronald Reagan az európai televíziós állomások által közvetített beszédében —, *Európa határai és partvidékei a mi határaink és partunk, védelmét továbbra is szilárdan álljuk, amiként erre hagyományunk és becsületünk kötelez bennünket.*”

Ez a bonni jelenet aggodással tölthet el minket azért, mert Amerika elnöke részére Európa határai a vasfüggőnnél végződnek. Mi még úgy tanultuk, hogy Európa keleten az Urál hegységnél végződik. Akkor még megkülönböztettünk Nyugat-, Közép- és Kelet-Európát. Amióta az Egyesült Államok kormánya 1931-ben elismerte a bolsevisták oroszországi uralmát, Közép-Európáról már nem beszélnek. Amikor az oroszok a második világháborúban elfoglalták Közép-Európát, ezt akkor már mint Kelet-Európát emlegették. Most, Helsinki után, már Közép-Európa sincs.

(Csapó E. *Forr a világ bús tengere, Magyar Élet 1982. július 22.*)

A képviselőház egészét és a szenátus egyharmadát választja Amerika népe a két évenként megismétlődő választáson. Ez folyt le most, Reagan elnökségének félidejében. Az amerikai politikai működésben ezek a félidei választások nem olyan jelentőségűek, mint azok, amelyek egybeesnek az elnök közvetett szavazás útján történő megválasztásával, de kihatással vannak az elnök és környezete lehetőségeire: megerősíthetik, vagy gyengíthetik a két év során gyakorolt irányzatot.

Két évvel ezelőtt, amikor a Demokraták 33 székét veszítették a Kongresszusban, és Reagan elnök elsőpró győzelmet aratott, megjelent a színen egy fiatal és erőteljes politikai csoport, amelyet politikai körökben *ultra-konzervatív*, vagy éppen *ultra-jobboldali* csoportnak neveznek. Ez az irányzat nem kis aggodalmat és riadalmat keltett liberális baloldali körökben. Már-már egy újabb *McCarthyizmus*-tól tartottak (McCarthy US szenátor az 50-es években sikeresen felfedte a Külügyi Hivatal titkos szovjet-barát ügynökeit.) Pedig alapjában véve ez az irányzat nem is áll elő túlzó követelésekkel. Legalábbis nem a mi véleményünk szerint.

Reagan elnök abban összegezte államfői becsúgyát, hogy: „*Amerikának vissza kell szereznie régi nagyságát és tekintélyét!*” Tett is arra célzást nem egyszer, mit ért ezen a kijelentésen. Az amerikai liberális kormányzatok és a nagyvállalatok politikája és tevékenysége vezetett a mai állapothoz, hogy a Szovjetunióval, mint egyenlő féllel kell számolni. Ma, két év után, és a november 3-án megtartott választások eredménye után, a két évvel ezelőtt feltett kérdésre az a válasz, hogy nem számíthatunk Reagan elnökkel kapcsolatban olyan változásra, ami Magyarország jelenlegi helyzetét segítené.

A választások eredménye: a képvisel-

ami ércalakot öltött Budapesten a hálóterén

lőházban a demokraták 269 székével szemben a köztársaságiak csak 166-ot kaptak. (A köztársaságiak vesztesége 26 szék.)

A választási hadjárat során külpolitikai kérdések szóba sem jöttek.

Az ideai választási kampány fő kérdései gazdaságiak voltak: munkanélküliség, infláció, nyugdíjak, szociális segélyek dolgai. Sok szó esett természetesen arról a bizonyos *Reaganomic*-ről: Reagan gazdasági politikájáról, ami adócsökkentéssel buzdítaná a termelést, a szociális kiadásokon takarékoskodna, de növelné a hadikiadásokat. Ez utóbbi azt fejezi ki, hogy Amerika nem maradhat le hadikészültségével a Szovjetuniótól. Ennyi maradt a nagy reményekből két év után, de ma ez is még csak ígéret.

(Csapó E. *Választások Amerikában, Magyar Élet 1982. november 18.*)

Szabad lesz talán megkockáztatni egy mondást: minden politikus annyit veszít a súlyából, amennyit a sajtónak kedve támad elvenni tőle. Hetek óta naponta olvasunk hosszabb-rövidebb cikket arról, hogy Reagan elnök népszerűsége lehanyagolódott, külpolitikája eredménytelen, gazdasági politikája összeomlott.

Ami a népszerűséget illeti, az kizárólag a sajtón és egyéb médiumon múlik, hiszen az elnökről minden ismeret ezen az eszközökön keresztül jut az emberek tudatába. De ezen felül ellenőrizhetetlen is a népszerűség elbírálása, hiszen a közvéleménykutató intézetek felmérései is befolyásolhatók a kérdések megfogalmazásával, a megkérdezettek kiválogatásával és a kérdések témakörének elődolgazásával. No de ne legyünk előre kételkedők, lássuk miről is van szó.

A Reagan-kormányzat hivatali idejének a felénél tart. Bizonyára emlékezünk rá, hogy két évvel ezelőtt a közhangulat többségi akarrattal az ún. konzervatív pártpolitikát óhajtottá érvényre juttatni. Minden jel arra utalt, hogy az előálló kormányzat összetételében is, és meghirdetett ígéreteivel is kielégíti a szavazók akaratát, ami röviden szólva az volt, hogy az Egyesült Államok szerezze vissza régi tekintélyét, külpolitikájában szerezze vissza szövetségesei bizalmát, és mutasson végre határozottságot a Szovjetetl szemben. A belügyek terén is volt egy hosszú lista a kívánságokról.

Most azt olvassuk, hogy a Gallup Intézet közvéleménykutató felmérése szerint egyetlen háború utáni elnök sem veszített annyi bizalmat hivatali első két esztendejében, mint Ronald Reagan. Mármint a megkérdezettek bizalmát. Ugyanakkor — a Gallup szerint — a Köztársasági Párt iránt is megrendült a bizalom.

Reagan elnöktől azt várták, hogy rendezze az ország gazdasági helyzetét, ami Reagan elnöksége alatt nem javult, hanem tovább romlott. És miután a külpolitikai tekintély megszilárdulásának (a Szovjetunióval szembeni fegyverkezési fölénynek) is a gazdasági helyzet ad alapot, az Egyesült Államok állítólagos lemaradása a Szovjetunió mögött továbbra is indoklásul szolgál, hogy „kénytelenek vagyunk engedelményeket nyújtani a Szovjetunióknak!”

Mi ebből a végső következtetés? A Szovjetunió az elfelejtett világ társhatalma, az elfelejtett Európa keleti felének korlátlan ura marad továbbra is. Tudja meg Amerika népe, hogy ez ellen az antikommunista Reagan sem te-

tett semmit.

Nem kellett négy évet várnunk, kettő is elég volt ahhoz, hogy megtudjuk: Reagan elnök ígéretei szertefoszlottak. Viszi őt is az Establishment társzekerere a szomorú jövőbe. Ő ül a bakon, de az irány a szovjet-barát liberál-demokratáké. Nixonból háromszor csináltak po-jácát, kár lenne szívóskodni az ígéretekkel. A gazdasági bajok is valóságosak. A NATO-partnereket is inkább az üzlet érdekli Moszkvával. John Hinckley golyója két év után célba talált.

(Csapó E. *Reagan hanyatlása, Magyar Élet, 1983. január 27.*)

„A szovjet sohasem tette magáévá a kölcsönös és biztos elpusztítás elméletét. A Kremlin vezetősége sohasem tagadta meg magától és népétől a védekezést a nukleáris támadással szemben. Az amerikaiakkal ellentétben az oroszok jelentős méretű védekezőhálózatot építettek ki, a Galosh anti-ballisztikus lövedék hálózatot Moszkva körül, SA 5 és SA 10 rakétákat és hatásos polgári védelmet életek megmentésére amerikai nukleáris támadás esetén.” (Austrian, 1983. IV. 2–3., Reagan looks at the nuclear shield as an option to the nuclear sword, from Peter Samuel in Washington.)

Vajon mit érez az amerikai olvasó, amikor ezt olvassa? Ha azt érzi, hogy az eddigi amerikai kormányok háborús terveik során nem törődtek azzal, hogy Amerika városai elpusztulnak, és nem azt érzi, hogy most Amerika fegyveres készségét csökkentik, akkor a cikk elérte célját: az amerikai polgár kész elfogadni a következő lépést, a fegyverkorlátozást egyenlő szintre.

A hivatalos amerikai stratégia eddig az volt, hogy: a béke biztosító a Szovjetunióval szemben a fegyveres fölény, az a képesség, hogy meglepetésszerű szovjet támadás esetén azonnal viszszaütnek olyan erővel, ami eldönti az ilyen esetleges nagyhatalmi párbajt. Az elmélet helyességének indoklása: ha a Szovjetunió tudatában van a következményeknek, tartózkodik a támadástól. Ezt az elméletet 30 éven át helyesnek tartották, bár mindig voltak marxista csoportok Amerikában, amelyek erős propagandát fejtettek ki a nukleáris fegyverek ellen. Egy idő óta az amerikai zurnalistikában ez a fegyverfölényrel biztosított béke-stratégia új nevet kapott: *mutual assured destruction*: Hír szárnyára került, hogy a két nagyhatalom nukleáris fegyverkezési szintje fej-fej mellett halad. Ez így tovább nem mehet, mert a fegyverkezés terén olyan fokot értek el, hogy egy esetleges háborúban kipusztul az emberi élet a földről. Bölcs versike született: „*Better to be red than dead.*” (Jobb vörössé, mint halottá válni.) Az is szóba került, hogy elég ahhoz egy hibás elektronikus információ, vagy egy örült a számtalan kapcsolótáblák egyikén, hogy egyetlen rakéta kilövése esetén az automatikus viszonzásra beállított elhárítások révén szándék nélkül is végbemenjen a világpusztító rakétaháború. Valóban borzalmas kép.

Ennek a fentebb idézett amerikai tudósításnak az állítása szerint az amerikai és a szovjet fegyveres felkészültség közötti különbség: az amerikaiak nukleáris fegyverzete csak támadó, a szovjet-orszokok csak védekező. A kettősség tükrözi nemde, az egyiknek a gonosz, a másiknak a nemes szándékát. Vagyis a szovjet esetében indokolt a fegyverkezés, hiszen várható támadásnak van kitéve. Következésképpen, ha Amerika ki

Leleplezték Ronald Reagan szobrát Budapesten

akarja nyilvánítani békés szándékát, tengerbe vetheti teljes fegyverzetét, hiszen támadás nem érheti, mert a Szovjetunió — ó, minő humánus — csak polgári védelméről gondoskodott. (De Hogy fogja így fölszabadítani a világ másik oldalát?)

Mint tudjuk, Ronald Reagan ún. konzervatív politikus, akit Amerika konzervatív gondolkodású többsége azzal a kifejezett céllal választott elnöké, hogy a szovjet veszélyeztetettség szemben impotens liberális (szélsőbaloldali) elnökök és kormányzatok után gondoskadjon Amerika védelméről, állítsa meg a bolsevizmus terjedését, és — legalábbis a kelet-európai választók részéről — azzal az óhajjal, hogy tegyen meg minden lehetőt a szovjet által elfoglalt országok felszabadulása elősegítésére.

Talán sohasem tudjuk meg, hogy mi játszódik le a Fehér Ház falai között, és milyen erők működnek közre ahhoz, hogy az állítólag rendkívül sok hatalommal felszerelt amerikai elnök meghirdetett és követett külpolitikai irányából félidőben 180 fokot eltér (és ez következetesen csak a republikánus elnökökkel történik meg). Peter Samuel Washingtonból küldött tudósítása szerint az történt, hogy egy *High Frontier* nevű lobby két éve dolgozott azon, hogy az amerikai nukleáris támadásokra alkalmas fegyverek fölényét biztosító politikát a kormányzat föladjá, és hogy ezt ezt az elnök saját maga javasolja. A lobby részére ez nagy győzelem lehetett, mert a tudósító így számolt be róla: „*After the Reagan speech last week, there was great celebration at the Washington office of High Frontier, the lobby group for strategic defence. It has been pressing for two years for precisely the abandonment of mutual assured destruction that Mr. Reagan now proposes.*” („*Reagan beszédét nagy ünneplés követte a High Frontier nevű stratégiai védelmi lobby washingtoni irodájában. Két éven át szorgalmazták kifejezetten a »kölcsönös és biztos elpusztítás« politikájának feladását — ezt most Mr. Reagan javasolja.*”)

Amit most Reagan elnök javasolt: részleges, egyoldalú leszerelés. Valószínűleg Moszkvában is kinyitottak néhány tucat pezsgősüveget, és Reagan hátra-arcá után kimozdulhat egyhelyéből a 16 hónapja elakadt megbeszélés az európai rakéták ügyében. A világ eléggé fáradt a fegyverkorlátozási megbeszélések részleteinek követésében. Az egész kérdés utópisztikusnak hangzik és unalomig ismétlődik. (Csapó E. *Lefegyverkezés, Magyar Élet 1983. április 14.*)

Ronald Reagan kormányzása nem hozta meg a kívánt változást, noha másodszori megválasztását is a még mindig nagyon erős konzervatív hangulat-

nak köszönheti. De talán abban is van politikai bölcsesség, hogy a „genfi szellemet” mindkét alkalommal republikánus elnökkel játsszátja el az amerikai politikai gépezet — így a nép jobban beveszi az eredményt. Azt sem szabad elfelejteni, hogy az első genfi ölekezés óta pontosan 30 év telt el, azóta kihalt egy generáció a liberális sajtó agymosásában. Ugyanaz a politikai törekvés ma már nem idéz elő általános felháborodást. Megtette a hatását természetesen az atomháborús megfélemlítés, amire mérhetetlen összegeket költöttek Nyugaton, nyugati pénzen.

Reagan és Gorbacsov november 19–21-i találkozásáról rövid közös nyilatkozatot adtak ki. Eszerint: „*Elismerve a különbséget a két rendszer között a nemzetközi kérdések tekintetében, a két vezető jelentős egyetértésre jutott egymás szempontjai megértésében. Megegyeztek abban, hogy szükség van a US-szovjet viszony, és általában a nemzetközi helyzet javítására...*” „*...elismerik a USSR és a US különleges felelősségét a béke fenntartására...*” „*...felmérték a US és a USSR közötti esetleges összeütközés szörnyű következményeit, hangsúlyozták a közöttük előfordulható bármilyen háború megelőzésének fontosságát, legyen az nukleáris vagy konvencionális, és nem törekszenek katonai felsőbbrendűsége...*”

Úgy látszik, ha valaki az Egyesült Államok elnöke lesz, elveti vagy levetkőzi az etikai elveket. Nincs egy éve, hogy a moszkvai diktatúrát *Evil Force* kifejezéssel illette. Ha a szovjet bolsevizmus a „Gonoszság Hatalma”, akkor azzal nem kiegyezni kell, hanem harcolni ellene. Ha Ronald Reagan valóban úgy érezte, hogy a moszkvaiak a szabad világ ellenségei, és hogy a politikai gépezet őt elveivel ellenkező cselekedetbe viszi, miért nem modott le? Ha valaki, ő nagyon is tisztában van azzal, hogy mit várt tőle az amerikai nép többsége, de azzal is, hogy mit várt tőle a világnak az a része, amely a Gonosz Hatalma alatt sínylődik. Reagan elnök ezzel a szereplésével kiszolgáltatta Amerikát egy olyan világhatalmi tervnek, amely a két nagyhatalom erejével fogja diktatórikus uralmát gyakorolni az egész világ fölött. Egy ország politikai és morális lezüllesztésének jele, ha annak vezetője az ország ereje teljében a gyengébb ellenféllel olyan megállapodást köt, ami a jövőre vonatkozóan katonai védelmi erejét korlátozza, és az is, ha a hátsorú, a társadalom már nem tud ellenállni az ilyen intézkedéseknek.

A Gonosz Hatalmával fele-fele alapon egyezkedni azt jelenti, hogy a bolsevizmus normái befogadott elemeivé válnak a jövő világrendezésének. Ezzel együttjár a Vörös Hadsereg által eddig már megszállt országok bekebelezésének nemzetközi elismerése, hiszen a nemzetközi törvényt ezentúl a szovjet-kapitalista szövetség határozza meg.

A nagyhatalmi önkény erősödik a US—USSR szövetség nyíltszíni fellépésével. Amíg csak „ellenségként” működtek együtt, még volt valami szabad mozgása a nemzeti érdekeknek, vetélkedésük árnyékában meghúzódhatott a nemzeti szabadság és függetlenség gondolata, de ezután ők fogják meghatározni minden népek, mit szabad tenniük. Úgy lehet, a demokrácia történelmileg csak rövidéletű epizód volt a királyi önkényuralmak és az állami diktatúrák ideje között.

(Csapó E. *Genf üzenete, Magyar Élet, 1985. december 5.*)

Nem volt véletlen 1986-ban a „Béke év” közös, kelet-nyugati megrendezése, de az sem a véletlen játéka volt, hogy a hírcsatornától a világ békétlen állapotáért nyíltan is, burkolton is az Egyesült Államok kapta a szemrehányást, míg a Szovjetunió a béke országaként, a béke szívós bajnokaként jelent meg minden megnyilatkozásban. Nem kerülte el figyelmünket a szemrehányás, amivel a nyugati média illette Reagant, amiért nem egyezett meg Gorbacsovval Izlandban. Ma a világbéke fogalma egyet jelent a US—USSR megegyezéssel. Bár ebben hiány eddig sem volt, de úgy látszik elérkezett az idő az eddigi titkos politika nyilvános és legalizált gyakorlására. Bizonyára hamarosan sor kerül egy újabb Reagan—Gorbacsov találkozóra, de ott már egy nicaraguai hajszában kipreparált amerikai elnök, és egy emberjogi követelésekre ráhallgató, reformtörekvéseket támogató szovjet vezető áll a világ békét kívánó közvéleménye elé, akiknek a megegyezését egybehangzóan ünnepli majd a nemzetközi hírhálózat, keleten-nyugaton egyaránt.

Közel a nap, amely megpecsételi az emberiség sorsát, az eddigi erővonalak működését. Egy nagy „univerzalista” kísérlet alanya lesz a világ, amiről nehéz megmondani, mit hoz az emberiségre. Félni tőle van ok elég, elsősorban a Szovjetunió részvétele, mint partner, illetve a szárnyai alatt kitenyészett kommunista diktatúrák jelenléte miatt. Nagyon valószínű, hogy nyugaton sem népszavazással jön létre az egységes hatalmi hálózat. Aki most azt gondolja, hogy ennek a kis emigrációs lapnak a cikkírója rémeket lát, annak a részére álljon itt a sok idézhető megnyilatkozásból egy:

Zbigniew Brzezinski, egyike az amerikai külpolitika építőmestereinek, a *Trilateral Commission* főnöke, elnökök politikaprofesszora és tanácsadója, egy nyugati marxista intellektuális — akinek a nyilatkozataira érdemesebb odafigyelni, mint az elnökök betanított szövegére —, az *Encounter* 1986 januári számában „*America in the Technetronic Age*” című cikkében az alábbiakat írja:

„*Ours is no longer the conventional revolutionary era, we are entering a novel metamorphic phase in human history. The world is on the eve of a transformation more dramatic in its historic and human consequences than that wrought either by the French or the Bolshevik revolutions. Viewed from a long perspective, these famous revolutions merely scratched the surface of the human condition... Shocking though it may sound to their acolytes, by the year 2000 it will be accepted that Robespierre and Lenin were mild reformers.*”

„*Amiben élünk, már nem a hagyományos értelemben vett forradalmi kor, az emberiség történelmének egy újszerű módon átalakuló szakaszába lépünk. A világ olyan változás küszöbén áll, amely történelmi és emberi következményeiben sokkal drámaibb lesz, mint akár a francia, vagy a bolsevista forradalmak. Nagyobb távlatból tekintve ez a két nevezetes forradalom az emberi életkörülményeknek csak a felszínét érintette... Bármily megdöbbentőnek tűnik is ezek híveinek, a 2000-ik évre az lesz az elfogadott vélemény, hogy Robespierre és Lenin csupán szelíd reformerek voltak.*”

(Csapó E. *Éveleji látóhatár, Magyar Élet, 1987. január 15.*)